

## DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Fkf.II.284/2019/4. sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben a 2019. szeptember 11. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

végzést:

A gondatlanságból elkövetett emberölés vétsége miatt fk. vádlott ellen indított büntetőügyben az Egri Törvényszék 2019. február 4. napján kihirdetett 13.Fk.26/2017/31. számú ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárás során felmerült 7.620 (hétezer-hatszázhusz) Ft bűnügyi költség az állam terhén marad.

A másodfokú ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

Az Egri Törvényszék, mint a fiatakorúak ügyeiben eljáró bíróság a 13.Fk.26/2017/31. számú ítéletével a fk. vádlottat az ellene emberölés vétsége [Btk. 160. § (1) és (4) bekezdés] miatt emelt vád alól felmentette. Az eljárás során felmerült 557.788 Ft a bűnügyi költségről megállapította, hogy az az állam terhén marad.

Az ítélet ellen az ügyész a vádlott terhére, felmentése miatt, a büntető anyagi jog szabályainak megsértése, a vádlott bűnösségének megállapítása és büntetés kiszabása érdekében jelentett be fellebbezést.

Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.170/2019/1-I. számú átiratában az ügyészi fellebbezést módosított tartalommal tartotta fenn.

Álláspontja szerint bár az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le azonban az általa megállapított tényállás részben megalapozatlan, ugyanis a tényállást hiányosan állapította meg. A másodfokú bíróság az ítélet ezen részbeni megalapozatlanságát kiküszöbölheti, ennek során a tényállást kiegészítheti, illetve helyesbítheti, ha a helyes tényállás az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő iratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás útján megállapítható.

Történeti tényállás harmadik oldalának harmadik bekezdését szükséges kiegészíteni azzal a ténnyel, hogy a fk. vádlott, amikor a betonlap fogását átadta kk. tanú 1nak, nem győződött meg arról, hogy a néhai kk. sértettet hol tartózkodott.

Az elsőfokú bíróság az általa megállapított, de részben megalapozatlan tényállásból téves jogi következtetést vont le, amikor a fiatakorú vádlottat bűncselekmény hiányában felmentette.

A vádlott cselekményének jogi megítélése során egyértelmű, hogy kizárólag a hanyag gondatlanság (negligencia) alapozhatja meg a bűnösségét. A Btk. 8 § II. fordulata értelmében gondatlanságból követi el a bűncselekményt, aki magatartásának lehetséges következményeit, illetve e következmények lehetőségét azért nem látja előre, mert a tőle elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztja. A hanyagság esetén az elkövetői oldalon a cselekmény előrelátása, mint tudati elem, és a cselekményhez kapcsolódó érzelmi elem is hiányzik.

Ebben az esetben a büntetőjogi felelősség megállapításának feltétele:

- objektíve lehetséges lett volna a magatartás lehetséges körülményének az előrelátása, és
- szubjektíve az elkövető tanúsította-e a tőle elvárható figyelmet, illetve körültekintést.

Ebből következően a hanyag gondatlanság esetén a büntetőjogi felelősség megállapításának két alapvető feltétele van, nevezetesen az objektív gondossági kötelesség megszegése és a szubjektív előreláthatóság fennállása. Az objektív gondossági kötelesség tartalmát - a közlekedési és foglalkozási szabályokhoz nem kötött cselekményekre nézve - az adja meg, hogy az adott élethelyzetben gondosan eljáró személytől mi várható el, mércéje pedig az átlaggal szemben támasztott társadalmi követelmény (BH 1994.168. I.).

A tőle elvárhatóság természetesen nem azonos az általában elvárhatósággal, azaz minden esetben figyelemmel kell lenni a terhelt fizikai és szellemi adottságaira, sajátos képességeire.

Mindezeket figyelembe véve: jelen ügyben megállapítható, hogy tanú 2 már előző nap is figyelmeztette a vádlottat és társait arra, hogy eszükbe ne jusson a betonlapot felemelni, mert baleset lehet belőle. Ezt a vádlott sem vitatta.

Az igazságügyi pszichológus szakértő véleményében kimondta, hogy a fiatalkorú vádlott intellektusa - nevelési hiányosságokból eredően - alacsony szintű, azonban élettapasztalata életkorának megfelelő. Így a vádlottnak tanú 2 többszöri figyelemfelhívásából, tizennegyedik életévét már meghaladó korából, elmeműködése kóros állapotának hiányában az általános élettapasztalatából kifolyólag számolnia kellett volna azzal, hogy az igen nagy súlyú beton a felemelése, annak elmozdítása abból a célból, hogy az alatta lévő vízelvezető árokból az eldugott cigarettásdobozt felleljék és kivegyék, balesetveszélyes. A fiatalkorú vádlottnak a körültekintés elmulasztása mindenképpen felróható.

Nem fogadható el ugyanakkor az igazságügyi elmeorvos- szakértő véleményének a vádlott értelmi fejletlenségére való hivatkozása, mivel az előrelátási képességet neurológiai szempontból, az agy fejlődése az ún. prefrontális kéregnek az orvostudomány által elfogadott általános ismeretei alapján vizsgálták.

Mindezek alapján a tényállásnak a fentebb részletezettek kiegészítése után indítványozta, hogy az ítélet táblája állapítsa meg fk. vádlott bűnösségét gondatlanságból elkövetett emberölés vétségében, a fiatalkorú vádlottat a Btk. 116. §-a alapján bocsássa próbára, állapítsa meg a Btk. 119. § (1) bekezdés b) pontja alapján, hogy a vádlott a próbára bocsátás próbaideje alatt pártfogó felügyelet alatt áll, és a Be. 574 § (1) bekezdése, valamint a Be. 613. § (1) bekezdése alapján kötelezze a vádlottat az eljárás során felmerült büntetőjogi költség megfizetésére.

A főügyészség nyilvános ülésen jelen lévő képviselője a fenti indítványát fenntartotta.

Fk. vádlott védője Debreceni Ítélet táblához 2019. szeptember 10. napján érkezett beadványában fenti fellebbezés elutasítását és az Egri Törvényszék ítéletének helybenhagyását indítványozta. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet alaposan és részletesen tartalmazza a felmentés indokait és azt,

hogy a vádlott miért nem látta előre a magatartásának lehetséges következményeit, így a gondatlanság értelmi oldala hiányzott. Indítványát a nyilvános ülésen fenntartotta.

Fk. vádlott a nyilvános ülésen az utolsó szó jogának lehetőségével nem élt.

A Debreceni Ítéltábla fenti perorvoslat folytán a Be. 599 §-a szerinti nyilvános ülésen eljárva az Egri Törvényszék ítéletét a Be. 590 § (1) és (2) bekezdései alapján teljes terjedelmében vonta felülbírálata körébe. Ez kiterjedt a tényállás megalapozottságára a felmentés indokoltságának megvizsgálására, az ítélet egyéb rendelkezéseinek törvényességére, valamint az eljárási szabályok megtartására is.

Megállapítása szerint az elsőfokú eljárás során nem volt olyan szabálysértés, amely felvetné a hatályon kívül helyezés lehetőségét, de olyan egyéb relatívnak tekinthető szabálysértés sem történt, amit a másodfokú eljárásban orvosolni kellett volna. Az elsőfokú eljárás során kizárólag a szakértői bizonyítással kapcsolatban terjesztettek elő további indítványokat, azonban az ítéltábla azt állapította meg, hogy e bizonyítási indítványok elutasítására törvényesen került sor, az ítélet 8. illetve 9. oldalán e körben kifejtett érvekkel mindenben egyetértett. Az Egri Törvényszék szakértői bizonyítással kapcsolatos szabályokat az eljárása során maradéktalanul betartotta.

A tényállás részbeni megalapozatlanságára vonatkozó főügyészégi érvelést az ítéltábla nem osztotta. Az elsőfokú bíróság a tényállást mindenben megalapozottan rögzítette, annak megvan a bizonyítékbeli alapja, és helytálló az indokolása is. Az Egri Törvényszék a tényállást az ügyben rendelkezésre álló bizonyítékokat megvizsgálva, azokat okszerűen mérlegelve rögzítette, a bizonyítékok értékelése során hibát nem vétett, így az megalapozott. E tényálláshoz a felülbírálat során a Be. 591. § (1) bekezdése alapján az ítéltábla is kötve volt.

A vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítását célzó ügyészi fellebbezés nem alapos.

A büntető eljárás során az volt az eldöntendő kérdés, hogy történt-e bűncselekmény, és ha igen, abban a vádlott felelőssége megállapítható-e. Ebben a kérdésben az ítéltábla az elsőfokú bíróság döntésével értett egyet. A törvényszék azért mentette fel fk. vádlottat az ellene emelt vád alól, mert a vádlott részéről az előrelátás szubjektív lehetősége nem állott fenn. Emiatt büntetőjogi felelősségének megállapítása kizárt.

Az ítéltábla a vádbeli cselekmény minősítésének a helyességét is megvizsgálta, mivel felmerülhetett a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés is, de ebben a körben úgy ítélte meg, hogy nincs olyan gondossági követelmény, amely bármelyik foglalkozás hatálya alatt állna.

Az emberölés vonatkozásában a szándékosság fel sem merülhetett, mint ahogy a tudatos gondatlanság sem. Kizárólag a negligenciát, a hanyag gondatlanságot kellett vizsgálni. E szempontból nagy jelentősége van annak, hogy az elkövető személyes képességei alapján egyáltalán képes volt-e az objektív, vagy a szubjektív gondossági köteleességek teljesítésére.

Hangsúlyozandó, hogy az elsőfokú bíróság nem általánosságban foglalt állást abban a kérdésben, hogy egy betonlap felemelése és átadása egy másik személynek úgy, hogy az alatt valaki tartózkodik megalapozhatja-e büntetőjogi felelősséget. Ezt az adott szituációban, az abban részt vevő személyek vonatkozásában kellett megvizsgálni. Ez következik már csak a Btk. 8. §-ából is. E szerint gondatlanságból követi el a bűncselekményt, aki előre látja cselekményének lehetséges következményét, de könnyelműen bízik azok elmaradásában, vagy a cselekménye lehetséges

következményeit azért nem látja előre, mert a tőle elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztja.

A Btk. 8/A. §-ban a "tőle elvárható figyelem vagy körültekintés elmulasztásának" feltétele egyrészt az ún. objektív gondossági kötelesség elvét fogalmazza meg, másrészt azt az elvet fejti ki, hogy az elkövető csak olyan figyelem vagy körültekintés elmulasztásáért tehető felelőssé, amely tőle elvárható, vagyis, ha a magatartás következményei tekintetében a szubjektív előrelátás lehetősége is fennállott.

Ennek a két kritériumnak együttesen kell fennállnia, és az objektív gondossági kötelesség elve nem élvezhet kizárólagosságot, döntő szerepének az elismerése ugyanis objektív büntetőjogi felelősség alkalmazásához vezetne. Ehhez képest az objektív gondossági kötelesség fennállása és az ezzel kapcsolatos körülmények vizsgálata csak, mint kiindulópont jelentkezik, melynek hiánya esetén a szubjektív kritériumoknak a vizsgálata már feleslegessé válik. E pontig az ügyészi érvelés helytálló, az ügynek kizárólag az objektív gondossági kötelesség talaja mentén történő eldöntése esetén a vádlott büntetőjogi felelőssége fennállhat.

A negligencián alapuló büntetőjogi felelősség alapvetően azon múlik, hogy a tévedés az elkövetőnek felróható-e vagy sem, ezért ennek a gondatlansági formának a döntő kritériuma a szubjektív előrelátás lehetőségének fennállása. Minthogy az ismeretanyag mennyisége, az emberek kulturáltságának a foka, a felismerő képességük mértéke egyénenként eltérő: a felróhatóság nem a törvényből folyó kötelesség, hanem azt mindenkor az adott egyén képességei határozzák meg.

Annak a megítélésénél, hogy az elkövetőnek lehetősége volt-e a halálos eredmény bekövetkezésének az előrelátására: egyrészt az egyén személyes adottságait, értelmi fejlettségét, intelligenciaszintjét, élettapasztalatát, aktuális ismeretanyagát, reagálási képességét, szakmai képzettségét, fiziológiai és pszichológiai állapotát; másrészt pedig az elkövető konkrét körülményeit, nevezetesen annak helyét, idejét és a véghezvitel egyéb jellemzőit kell vizsgálni.

Mindezek alapján figyelembe kellett venni azt, hogy a vádlott a tizennegyedik életévét éppen hogy betöltötte, így az általános élettapasztalata kevesebb volt. Helyesen hivatkozott arra is a törvényszék a konkrét cselekmény elemzése kapcsán, hogy a társa cselekvőségét, is előre kellett volna látnia. A szubjektív előrelátási képesség vizsgálata szakkérdés. A szakértők e kérdésben egyértelműen foglaltak állást.

A gondatlanságból elkövetett emberölés vétségében az elkövető bűnössége a negligencia szintjén akkor állapítható meg, ha mind az objektív gondossági kötelesség fennállása, mind pedig a szubjektív előrelátás lehetősége fennállott. Ez utóbbi hiánya miatt törvényesen került sor fk. vádlott felmentésére.

A kifejtettek alapján a Debreceni Ítéletábla Egri Törvényszék, mint elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 604. §. (1) bekezdés a. pontja és a Be. 605 § (1) bekezdése alapján - helyes indokainál - fogva helybenhagyta.

Határozatában a Be. 613. § (1) bekezdése alapján megállapította a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget és a Be. 575. § (1) bekezdése alapján megállapította, hogy az, az állam terén marad.

Debrecen, 2019. szeptember 11.

Dr. Elek Balázs sk. a tanács elnöke, Dr. Toma Attila sk. előadó bíró, Dr. Gömöri Olivér sk. fk. bíró

**Záradék:** Az Egri Törvényszék 13.Fk.26/2017/31. számú ítélete a másodfokú határozat által a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2019. szeptember 11.

Dr. Elek Balázs sk. a tanács elnöke